

Simularea Examenului național de bacalaureat 2024
Proba E. d)
Logică, argumentare și comunicare

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

A. Scrieți pe foaia de examen litera corespunzătoare răspunsului corect pentru fiecare dintre enunțurile de mai jos. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. Într-o demonstrație corectă:

- a) fundamentul trebuie să fie format din cel puțin o propoziție adevărată;
- b) teza de demonstrat trebuie să poată fi înlocuită cu alta;
- c) cel puțin un raționament trebuie să fie valid;
- d) fundamentul trebuie să reprezinte un temei suficient pentru adevărul tezei.

2. Inferența „Nu există exerciții de logică dificile, întrucât toate exercițiile de logică sunt ușoare” este un exemplu de:

- a) inducție validă;
- b) obversiune validă;
- c) raționament deductiv mediat;
- d) inducție completă.

3. Între termenii *măr*, *prună* și *vișină*, ca specii ale genului *fructe*, există un raport de:

- a) contradicție;
- b) ordonare;
- c) încrucișare;
- d) contrarietate.

4. Predicatul logic al propoziției: „Mulți elevi au competențe digitale” este:

- a) persoane care au competențe digitale;
- b) mulți elevi au;
- c) competențe digitale;
- d) persoane care au competențe.

5. Din punct de vedere extensional, termenul „președintele actual al Spaniei” este:

- a) singular, nevid, precis;
- b) compus, concret, precis;
- c) singular, distributiv, vid;
- d) pozitiv, colectiv, precis.

6. Regula raportului de opoziție între clase presupune existența:

- a) concordanței între clasele obținute;
- b) contradicției sau a contrarietății între clase;
- c) clarității și preciziei clasificării;
- d) raportului de identitate între clase.

7. Raționamentul „Marius, George și Alexandra sunt doar o parte din echipa de teatru a școlii și ei sunt talentați; prin urmare, probabil toată echipa de teatru a școlii este talentată” este un exemplu de:

- a) inducție incompletă;
- b) inducție științifică;
- c) deducție imediată;
- d) deducție nevalidă.

8. Un exemplu de inducție completă este raționamentul:

- a) Deoarece toate pixurile sunt instrumente de scris, atunci unele instrumente de scris sunt pixuri;
- b) Dacă niciun elefant nu este maimuță, înseamnă că nicio maimuță nu este elefant;
- c) Întrucât unele flori sunt parfumate, putem spune că toate florile sunt parfumate;
- d) Dacă oricare zi de ianuarie este rece, atunci toate zilele de ianuarie sunt reci.

9. Seria ordonată crescător intensional este:

- a) grădiniță, școală primară, școală generală, instituție de învățământ;
- b) lămâie, portocală, fruct exotic, fruct;
- c) ființă, om, european, român, ieșean, profesor ieșean;
- d) pom fructifer, plantă, cireș, cireș de mai.

10. Propoziția "Biologia nu este o disciplină socio-umană" este:

- a) universală negativă; b) particulară afirmativă; c) universală afirmativă; d) particulară negativă.

20 de puncte

B. Fie termenii A, B, C, D și E astfel încât: A și B sunt în raport de opoziție, nefiind incluși într-un univers de discurs determinat; C și D sunt în raport de contradicție, fiind singurele specii ale genului lor, amândoi subordonați lui A. Termenul E este încrucișat cu A și cu B, dar în opoziție cu D.

1. Reprezentați, prin metoda diagramelor Euler, pe o diagramă comună, raporturile logice dintre cei cinci termeni.

2 puncte

2. Stabiliți, pe baza raporturilor existente între cei cinci termeni, care dintre următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false (notați propozițiile adevărate cu litera **A** și pe cele false cu litera **F**):

- a) Unii C nu sunt B. c) Unii D sunt A. e) Unii D sunt B. g) Toti E sunt B.
- b) Toți A sunt B. d) Niciun C nu este D. f) Toți A sunt C. h) Toți C sunt A.

8 puncte

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Se dau următoarele propoziții:

- 1. *Există romane epistolare celebre.*
- 2. *Unele discipline școlare nu sunt opționale.*
- 3. *Nicio reușită nu este posibilă fără sacrificii.*
- 4. *Toate inferențele deductive sunt particularizări.*

A. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, contradictoria propoziției 1, subcontrara propoziției 2, subalterna propoziției 3, contrara propoziției 4.

8 puncte

B. Aplicați explicit operațiile de conversiune și obversiune, pentru a deriva conversa și obversa corecte ale fiecăreia dintre propozițiile 1 și 3, atât în limbaj formal, cât și în limbaj natural.

8 puncte

C. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, contrara conversei obversei contradictoriei propoziției 2, respectiv, dubla obversă a subcontrarei propoziției 1.

6 puncte

D. Doi elevi, X și Y, opinează astfel:

X: *Dacă niciun calculator nu este ieftin, putem spune că unele lucruri ieftine nu sunt calculatoare.*

Y: *Unele tablouri celebre nu sunt cunoscute de către elevi, întrucât unele tablouri celebre sunt necunoscute de către elevi.*

Pornind de la această situație:

- a. scrieți, în limbaj formal, opiniile celor doi elevi; **4 puncte**
- b. precizați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentelor formalizate; **2 puncte**
- c. explicați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentului elevului X. **2 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Fie următoarele două moduri silogistice: aeo-1, ioi-3.

1. Scrieți schema de inferență corespunzătoare fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date și construiți, în limbaj natural, un silogism care să corespundă uneia dintre cele două scheme de inferență.

8 puncte

2. Verificați explicit, prin metoda diagramelor Venn, validitatea fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date, precizând totodată decizia la care ați ajuns.

6 puncte

B. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, un silogism valid, prin care să justificați propoziția "*Majoritatea lecțiilor de logică sunt ușor de înțeles.*"

6 puncte

C. Fie următorul silogism: *Unele cărți din biblioteca școlii sunt interesante, pentru că unele cărți din biblioteca școlii sunt tratate de filosofie, iar tratatele de filosofie sunt interesante.*"

Pornind de la silogismul dat, stabiliți care dintre următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false (notați propozițiile adevărate cu litera **A**, iar propozițiile false cu litera **F**):

1. Termenul mediu este distribuit în ambele premise.
2. Termenul minor este reprezentat de termenul "cărți din biblioteca școlii".
3. Premisa majoră este o propoziție particulară afirmativă.
4. Predicatul logic al concluziei este distribuit în premisa în care apare.

4 puncte

D. Fie următoarea definiție:

Gândirea critică este procesul mental de analiză care nu se bazează pe imaginație.

1. Menționați o regulă de corectitudine pe care o încalcă definiția dată. **2 puncte**
2. Precizați o altă regulă de corectitudine a definirii, diferită de regula identificată la punctul 1 și construiți o definiție care să o încalce, având ca definit termenul „*gândire critică*”. **4 puncte**